

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	6.Kf.700.346/2025/9.
A felperes:	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (1132 Budapest, Visegrádi u. 49.)
A felperes képviselője:	dr. Szabó Róbert kamarai jogtanácsos
Az alperes:	alperes (alperes címe)
A per tárgya:	közzszolgálati jogviszonyból származó igénnyel (visszafizetési kötelezettség) kapcsolatos közigazgatási jogvita elbírálása
A fellebbezést benyújtó fél:	alperes (15. sorszám alatt)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Fővárosi Törvényszék 34.K.703.265/2024/14. számú ítélete

Í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 50.000 (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes a közzszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Kttv.) alapján – 2017. július 15-én közzszolgálati jogviszonyt létesített a

felperessel, mely jogviszony 2019. március 1-jei hatállyal kormányzati szolgálati jogviszonnyá alakult át a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Kit.) 285. § (1) bekezdésének megfelelően.

[2] A felperes és az alperes (a továbbiakban együtt: felek) között 2018. december 7-én tanulmányi szerződés (a továbbiakban: tanulmányi szerződés) jött létre, amelyben megállapodtak, hogy az alperes a egyetem szakjogász képzésén vesz részt, és a vizsgakötelezettségeinek eleget téve, legkésőbb 2020. február 20-áig szakjogász képzettséget szerez. Az alperes kormányzati szolgálati jogviszonya megszüntetése érdekében 2019. október 1-jén előterjesztette a lemondását és a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetése iránti kérelmét is. Az alperes kormányzati szolgálati jogviszonya a Kit. 105. § (1) bekezdés a) pontja alapján 2019. október 31-i hatállyal közös megegyezéssel megszüntetésre került.

[3] Az alperes a 2019. október 1-jén a jogviszonya közös megegyezéssel történő megszüntetésére irányuló kérelmében kérelmezte, hogy a felperes a tanulmányi szerződés kapcsán nyújtott támogatás teljes vagy részösszegének visszafizetésétől tekintsen el. A felperes a tanulmányi szerződésből eredő visszafizetési kötelezettség elengedéséhez nem járult hozzá, és ezt követően előkészítette az annak közös megegyezéssel történő megszüntetése iránti okiratot, amelyet az alperes nem írt alá, mivel nem értett egyet a visszafizetési kötelezettségével.

[4] A felperes ezt követően fizetési meghagyás iránti kérelmet terjesztett elő az alperessel szemben a tanulmányi szerződés megszegéséből eredő tartozás megfizetése iránt, annak az alperes ellentmondott, majd a fizetési meghagyásos eljárás perré alakult át. Az eljárás Kecskeméti Törvényszék 2021. április 21-én elrendelte a felperes keresetlevelének és az alperes viszontkeresetének az áttételét a felperes munkavégzési helye szerint illetékes Fővárosi Törvényszékhez.

[5] A Fővárosi Törvényszék a 32.K.703.708/2021/2. számú végzésével, figyelemmel a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 48. § (1) bekezdés e) pontjára, a Kp. 81. § (1) bekezdés a) pontja alapján az eljárást megszüntette, mivel a felperes a Kit. 139. § (8) bekezdése ellenére nem fizetési felszólítással, hanem fizetési meghagyás iránti kérelem előterjesztésével érvényesítette az alperessel szembeni követelését.

[6] A felperes a 2022. június 2-án kelt, számú fizetési felszólításban (a továbbiakban: fizetési felszólítás) 1.429.276 forint és annak 2020. február 1-jétől a kifizetés napjáig számított kamata megfizetésére szólította fel az alperest a Kit. 139. § (8) bekezdése alapján. Az alperes a fizetési felszólítással szemben 2022. július 18-án közzszolgálati panaszt terjesztett elő a Közzszolgálati Döntőbizottsághoz (a továbbiakban: KDB), és kérte a fizetési felszólítás hatályon kívül helyezését. A KDB a 2022. november 18-án meghozott, JHÁT-

DB/148/18/2022. számú határozatával (a továbbiakban: határozat) a közszolgálati panasznak helyt adott, és a fizetési felszólítást hatályon kívül helyezte. A határozat rögzítette, hogy a KDB a Kit. 288. § (6) bekezdésében foglaltak alapján a Kttv. szerződéskötés idején hatályos anyagi jogi rendelkezéseit alkalmazva döntött a közszolgálati panaszról. A határozat szerint a Kttv. 82. § (8) bekezdése alapján a felek meghatározhattak adott esetben a tanulmányi szerződésben egyéb lényeges szerződésszegést, amely az alperes visszafizetési kötelezettségét vonja maga után, ez azonban nem lehet a jogviszony megszűnésével, megszüntetésével összefüggő magatartás, a jogalkotó ugyanis a megszüntetés körében kizárólag a lemondást vonta a tilalmazott magatartási körbe. Rögzítette, hogy tekintettel arra, hogy az alperes a tanulmányi szerződés előírásait nem szegte meg, ezért a felperesnek az alperessel szemben támasztott követelése nem megalapozott.

A felperes keresete, az alperes védírata

[7] A felperes a 2023. január 13-án kelt keresetlevelében a Kp. 95. § (1) bekezdése és 130. § (2) bekezdése alapján kérte a határozat megsemmisítését, valamint az alperes kötelezését 1.429.276 forint tőketartozás és annak a 2022. július 6-ától a megfizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére. Kérte továbbá az alperes perköltségben való marasztalását.

[8] Kiemelte, hogy álláspontja szerint téves a KDB határozatának a Kttv. 82. § (1) bekezdéséből levont jogi következtetése, mely szerint, mivel a tanulmányi szerződésben a kormánytisztviselő – részben – arra kötelezi magát, hogy a képzettség megszerzése után a támogatás mértékével arányos időn – de legfeljebb 5 éven – keresztül a kormányzati szolgálati jogviszonyát lemondással nem szünteti meg, és a jogalkotó is a kormányzati szolgálati jogviszony megszűnése és megszüntetése körében kizárólag a lemondást nevesítette szerződésszegésként értékelhető körülményként, így az alperes nem követett el szerződésszegést. Hangsúlyozta, hogy az alperes nemcsak azt vállalta, hogy a képzésen részt vesz, azt határidőn belül befejezi, hanem azt is, hogy a tanulmányi szerződésben rögzített ideig nem szünteti meg a kormányzati szolgálat jogviszonyát. Az alperes nem tett eleget a tanulmányi szerződésben foglalt kötelezettségének, mert a tanulmányi szerződés 4. pontjában rögzített ideig nem tartotta fenn a kormányzati szolgálati jogviszonyát. A Kttv. 82. § (8) bekezdése értelmében, ha a kormánytisztviselő a meghatározott időtartamot nem tölti le, a munkáltató követelheti a ténylegesen nyújtott támogatásnak megfelelő összeg megtérítését, csakúgy, mintha egyéb lényeges szerződésszegést követett volna el. Az alperes akkor, amikor a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetését kezdeményezte, tudta, hogy a tanulmányi szerződésben vállalt időtartamot nem fogja letölteni, így pedig a fizetési kötelezettsége a törvény erejénél fogva fennáll.

[9] A bírói gyakorlatra hivatkozva rámutatott arra, hogy a visszakövetelési jog érvényesítésének nem képezi akadályát, hogy a munkáltató a tanulmányi szerződést a kormánytisztviselői jogviszony megszüntetését követően felmondással nem szüntette meg, hiszen az ezzel kapcsolatos eseti döntésekben ismertetett ügyek tényállása szerint sem került erre sor (Mfv.II.10.114/1999., Mfv.II.10.208/2016.). A visszakövetelt támogatásösszegezéséről kapcsán hangsúlyozta, hogy az két elemből tevődött össze. Egyrészt kifizette az alperes tandíját 450.000 forint összegben, másrészt az alperes részére 55 szabadnapra

juttatott összegből, mellyel összefüggésben pedig bruttó 979.276 forint visszatérítését kérte, így mindösszesen 1.429.276 forint visszafizetési kötelezettség terheli az alperest.

[10] Az alperes védiratában a kereset elutasítását és perköltségének felperes általi megfizetését kérte. Elsődlegesen azzal érvelt, hogy álláspontja szerint a felperes a keresetlevelet az annak benyújtására nyitva álló határidőn túl anélkül terjesztette elő, hogy a mulasztását igazolta volna, ezért a keresetlevelet a Kp. 48. § (1) bekezdés i) pontja alapján vissza kellett volna utasítani.

[11] A kereset érdeme kapcsán hangsúlyozta, hogy álláspontja szerint a tanulmányi szerződés 6. és 7. pontjai alapján szerződésszegést abban az esetben követett volna el, ha a kormányzati szolgálati jogviszonyát lemondással szüntette volna meg, a közös megegyezéssel történő megszüntetés azonban nem eredményezett szerződésszegést. Kiemelte, hogy álláspontja szerint a felperes maga sem tekintette szerződésszegésnek a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetését, mivel a felperes a korábbi peres eljárások során a bíróságtól a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény a továbbiakban (Ptk.) 6:180. § (3) bekezdése alapján a szerződés ellehetetlenülésére hivatkozva kérte a kötelezését bizonyos összeg megfizetésére. Rögzítette, hogy a tanulmányi szerződés 6. b) pontjának b.) alpontja a lemondást nevesítette szerződésszegésként, és mivel a szerződést nem lehet kiterjesztően értelmezni, továbbá azért, mert a tanulmányi szerződés nem rendelkezik a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetéséről szerződésszegésként, ezért nem követett el szerződésszegést azzal, hogy a kezdeményezésére közös megegyezéssel megszüntetésre került a kormányzati szolgálati jogviszonya.

[12] Kiemelte, hogy a jogviszonya közös megegyezéssel való megszüntetésének kezdeményezése azért sem értékelhető szerződésszegésnek, mert önmagában az ilyen nyilatkozat semmilyen joghatást nem vált ki, ahhoz a másik fél elfogadása szükséges. Álláspontja szerint a tanulmányi szerződés nem lett megszüntetve, annak teljesítése a jogviszony közös megegyezéssel történt megszüntetése miatt ellehetetlenült. Azösszezszerűség körében kifejtette, hogy véleménye szerint az felperes a tandíj mellett legfeljebb a kifizetett távollétek nettó összegét követelheti vissza, figyelemmel arra, hogy a járulékot a felperesnek, mint munkáltatónak kell fizetnie. Előadta, hogy hétfőtől csütörtökig nyolc és fél órában, majd pénteken hat órában dolgozott, amely miatt, ha az alperesi számítás szerint történne a visszafizetésre kötelezése, akkor az azt eredményezné, hogy a peresített időszak alatt 104 óra túlmunkája keletkezett volna, figyelemmel arra, hogy hétfőtől csütörtökig naponta fél órával többet dolgozott, mint nyolc óra.

[13] Az elsőfokú bíróság a 2023. február 7-én kelt, 34.K.700.356/2023/2. számú végzésével (a továbbiakban: visszautasító végzés) a felperes keresetlevelet a Kp. 48. § (1) bekezdés i) pontja alapján visszautasította, mivel álláspontja szerint a felperes nem tartotta meg a Kp. 134. § (3) bekezdésében rögzített keresetindítási határidőt. A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2.Kpkf.750.562/2023/2. számú végzésével elsőként a visszautasító végzéssel szembeni fellebbezést visszautasító végzést, majd a 2.Kpkf.750.065/2024/2. számú végzésével (a továbbiakban: ítéltáblai végzés) magát a

visszautasító végzést is hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot az eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[14] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek tanulmányi támogatás megtérítése jogcímén 1.006.915 forintot és ezen összeget után 2022. július 6. napjától a kifizetés napjáig számított, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot.

[15] Ítéletét a Kttv. 82. §-a, 9. § (4) bekezdése, 131. § (5) bekezdés a) pontja és a Kit. 134. § (4) bekezdés a) pontja rendelkezéseire alapította., Rögzítette, hogy az ítéltáblai végzés szerint a felperes határozat ellen előterjesztett keresetlevelére nem a Kp. 134. § (3) bekezdésében meghatározott, az igényérvényesítés alapjául szolgáló körülményről való tudomásszerzéstől számított kilencven napos, hanem a Kp. 130. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 39. § (1) bekezdése szerinti, a határozat közlésétől számított harminc napos keresetindítási határidő vonatkozott, melyet a felperes (a határozat 2022. december 15-i közlésére és a keresetlevél 2023. január 13-i előterjesztésére tekintettel) megtartott. Az elsőfokú bíróságot a Kp. 110. § (3) bekezdése alapján az az ítéltáblai végzés új eljárás lefolytatására vonatkozóan adott iránymutatása köti, emiatt a felperes keresetlevelét határidőben benyújtottnak kell tekinteni.

[16] Az elsőfokú bíróság annyiban osztotta a KDB álláspontját, hogy a Kit. 288. § (6) bekezdése értelmében a 2019. február 28-án fennálló tanulmányi szerződést és munkáltatói kölcsön szerződést e törvény hatálybalépése és 283. § (1) bekezdése szerinti alkalmazása nem érinti.

[17] Kiemelte, hogy a tanulmányi szerződés kapcsán a Kttv. 82. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a tanulmányi szerződésben a munkáltató vállalja, hogy a tanulmányok alatt támogatást nyújt, a kormánytisztviselő pedig arra kötelezi magát, hogy a megállapodás szerinti tanulmányokat folytatja és a képzettség megszerzése után a támogatás mértékével arányos időn – de legfeljebb öt éven – keresztül kormányzati szolgálati jogviszonyát lemondással nem szünteti meg. Az alperes a tanulmányi szerződésben a Kttv. 82. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően vállalta, hogy a végzettség megszerzését követően a képzési idővel arányos időn belül, azaz 2021. augusztus 31. napjáig a felperesnél a kormányzati szolgálati jogviszonyát nem szünteti meg lemondással (4. pont). Azonban emellett rögzítésre kerültek a tanulmányi szerződésben a súlyos szerződésszegés esetei, továbbá a súlyos szerződésszegés jogkövetkezményei is (6. és 7. pont). E rendelkezések értelmében súlyos szerződésszegésnek minősül az, ha az alperes nem tölti le a felperesnél a szerződésben vállalt időtartamot, amelynek jogkövetkezménye, a részére ténylegesen nyújtott támogatás visszafizetésének kötelezettsége nem ellentétes a Kttv. rendelkezéseivel.

[18] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felek a tanulmányi szerződést az alperes kormányzati szolgálati jogviszonyának megszüntetéséről készült okiratban nem szüntették meg. Ezért az alperes számára is egyértelmű kellett, hogy legyen, hogy a kormányzati szolgálati jogviszonya megszüntetése nem vezetett automatikusan a tanulmányi szerződése megszüntetésére és nem mentesítette a megtérítési kötelezettség alól sem, amelyet bizonyít az, hogy az alperes maga kérte a felperestől, hogy tekintsen el a visszafizetésre kötelezésétől. Mindezek alapján az elsőfokú ítélet szerint az alperes nem hivatkozhatott alappal arra, hogy a tanulmányi szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetése miatt nem áll fenn a megtérítési kötelezettsége.

[19] Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a kormányzati szolgálati jogviszony megszüntetésének módja nem befolyásolta az alperesnek a Kttv. 82. § (7) bekezdésén és a tanulmányi szerződés 7. pontján alapuló megtérítési kötelezettségét, mivel az alperes megtérítési kötelezettsége abból a súlyos szerződésszegésből fakad, hogy nem töltötte le a felperesnél a tanulmányi szerződésben vállalt időtartamot. Kiemelte azt is, hogy a perbeli esetre a Kttv. 82. § (10) bekezdése – a teljesítéslehetetlenné válása – nem volt alkalmazható, mivel szerződésszegés esetén a Kttv. 82. § (7) és (8) bekezdése az irányadó, melyet a Kúria a BH2022.133. számú döntése is megerősít.

[20] A megtérítési kötelezettség tekintetében az elsőfokú bíróság elfogadta az alperes érvelését a tekintetben, hogy a ténylegesen távolléttel töltött időre részére megfizetett juttatás kerülhet megtérítésére. Megállapította továbbá, hogy a járulékfizetést a munkáltató, azaz perbeli esetben a felperes teljesíti, a járulékok összegét az alperes részére nem fizette meg. Mindezekre figyelemmel a felperes az alperestől csak olyan összegű illetményt követelhet vissza, amelyet a részére meg is fizetett.

[21] Mindezekre figyelemmel a bíróság a felperes keresetének részben helyt adva a Kp. 133. § (1) bekezdésében foglaltak alapján kötelezte az alperest a részére nyújtott 450.000 forint tandíj támogatás és az oktatáson történő részvételéhez, a vizsgákhoz és a szakdolgozat elkészítéséhez szükséges szabadidőre (a munkaidő tényleges érintettsége alapján) a részére megfizetett nettó 556.915 forint felperes részére késedelmi kamattal növelt összegben történő megtérítésére.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[22] Az alperes fellebbezésében kérte az ítéltáblát, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül, elsődlegesen lényeges eljárásjogi, másodlagosan anyagi jogi jogszabálysértés okán.

[23] Eljárásjogi jogszabálysértésként, a per korábbi szakaszában előadott érvelését megismételve arra hivatkozott, hogy a felperes keresetlevele elkészült, ezért az elsőfokú bíróság helyesen utasította azt vissza azt a Kp. 48. § (1) bekezdés i) pontja értelmében.

[24] Hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben, a megelőző eljárásban megállapított tényállással összevetve tévesen értékelte. Álláspontja szerint helyesen utalt arra, hogy egy jogviszony közös megegyezéssel megszüntetése nem értelmezhető szerződésszegésként, ugyanakkor következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a felek közötti jogviszony-megszüntetés önmagában nem eredményez a tanulmányi szerződés megszüntetését is.

[25] Fontos tényállási elem álláspontja szerint, hogy az alperes 2019. október 1. napján tájékoztatta a felperesi igazgatót, hogy kapott egy másik állásajánlatot és az előzetes megállapodásuk szerint a 450.000 forint tandíjat az új munkáltató számla ellenében kifizeti majd a felperesnek. Kiemelte, hogy egyéb visszafizetendő összegről azonban ekkor nem esett szó és az osztályvezetője is ezzel megegyező tájékoztatást adott számára. Alperes ezért annak tudatában nyújtotta be a lemondását, hogy mindössze a tandíjat kell visszafizetnie. Véleménye szerint ebben a körben relevanciával bírt volna az általa tanúként indítványozott olyan volt kormánytisztviselők bírósági meghallgatása, akik lehetőséget kaptak a tanulmányi szerződésük megszüntetésére, mivel esetükben nem került sor szerződésszegés megállapítására, annak ellenére, hogy a tanulmányi jogviszonyukat nem töltötték ki.

[26] Felhívta a figyelmet arra, hogy a Kttv. 82. §-ának (1) bekezdésében foglaltak tekintetében a törvény nem rendelkezett a felek általi eltérés lehetőségéről, ezért az abban foglalt szabályozás kógens. A Kttv. 82. §-ának (1) bekezdése a kormányzati szolgálati jogviszony megszüntetési módjai közül egyedül a lemondást nevesítette, ezért a kormányzati igazgatási szerv az alperes jogviszonyának közös megegyezéssel való megszüntetése alapján jogszerűen rendelkezhetett a tanulmányi szabadság, valamint a tanulmányi támogatás időarányos részének visszaköveteléséről. A Kttv. 82. §-ának (8) bekezdése alapján a felek meghatározhattak adott esetben a tanulmányi szerződésben egyéb lényeges szerződésszegést, amely a tisztviselő visszafizetési kötelezettségét vonja maga után, ez azonban nem lehet a jogviszony megszűnésével, megszüntetésével összefüggő magatartás, a jogalkotó ugyanis a megszüntetés körében kizárólag a lemondást vonta a tilalmazott magatartási körbe.

[27] Az elsőfokú bíróság, álláspontja szerint tévesen arra alapította a felperesi keresetnek helyt adó döntését, hogy az alperes nem töltötte ki a tanulmányi szerződésben vállalt 5 évest terminust, ezért kárt okozott a felperesnek. Nem vizsgálta azonban meg azt a tényt, hogy a tanulmányi szerződés írásban kelt, annak módosításához vagy megszűnéséhez a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.), mint mögöttes jogszabály szintén az írásbeliséget követeli meg. A felek között azonban a tanulmányi szerződés nem szűnt meg, továbbá a munkáltató sem tájékoztatta arról a munkavállalóját, hogy a tanulmányi szerződését megszüntetnek tekinti és arányos visszatérítési kötelezettség terheli, így sem a jogalapra sem az összecszerűsége nem terjedt ki a tájékoztatása. Az Mt. 22. § (3) bekezdés alapján, miután a tanulmányi szerződést írásba kell foglalni, megszüntetni csak írásban lehet, a felmondása is kizárólag írásban érvényes.

[28] Kiemelte, hogy a felperes kifejezetten preferálta a közös megegyezéssel történő jogviszony-megszüntetési módot, ennek bizonyítására terjesztette elő az alperes a bizonyítási indítványait. Amennyiben az alperes érdemben abba a helyzetbe került volna, hogy bizonyítsa azt a tényt, hogy közös megegyezésre irányult a megállapodás, úgy eredményesen bizonyította volna, hogy a felperes egyébként a tanulmányi szerződés esetleges megszűnésére vonatkozóan nem tekintett volna kárként, mint eredményként.

[29] A kár bekövetkezéséhez képest az Mt. és a Ptk. is megköveteli a károsulttól a kármegelőző, kárenyhítő magatartást, továbbá azt is, hogy úgy járjon el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható. Szintén alapelv, hogy saját felróható magatartására előny elérése céljából nem hivatkozhat. Amennyiben a tárgyi ügyben a tanulmányi szerződés sorsát a felperes függőben hagyta és ipso jure megszűntnek tekintette, úgy azonban saját maga okozott kárt magának, azonban azt mégis tovább akarja hárítani az alperes terhére.

[30] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes perkieltségben való marasztalását kérte.

[31] Kiemelte, hogy az alperes fellebbezésének eljárásjogi jogszabálysértésre vonatkozó része teljességgel megalapozatlan. A keresetlevél elkészítésének kérdését a Fővárosi Ítéltábla jogerősen elbírált, az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte, megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a keresetlevelet a Kp. 48. § (1) bekezdés i) pontjába ütköző módon utasította vissza, és az elsőfokú bíróságot az eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

[32] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az eljárás során a bizonyítékokat a tényállással összevetve összességében megfelelően értékelte, ennek során helyesen ítélte meg, hogy az alperes a tanulmányi szerződést valóban megszegte önmagában azzal, hogy a tanulmányi szerződésben vállalt időtartamot a munkáltatónál nem töltötte le. Egyetértett az elsőfokú bíróság azon megállapításával, hogy az alperes kormányzati szolgálati jogviszony közös megegyezéssel való megszüntetése és a felperes, illetve az alperes között létrejött tanulmányi szerződés sorsa elvált egymástól.

[33] Az elsőfokú bíróság indokoltan nem adott helyt az alperes tanúbizonyítási indítványának, egyik felperes által megjelölt tanú sem tudott volna a perbeli ügyről érdemben nyilatkozni, mivel az ő tanulmányi jogviszonyuk sorsa az alperes esetétől teljesen eltérő volt. Kifejtette, hogy nem értett teljesen egyet az elsőfokú ítélet azon indoklásával, mely a Kttv. 131. § (5) bekezdés a) pontja szerinti számítást figyelembe véve az alperes távollétének alapjául a tényleges távollét óráira elszámolt illetményt vette alapul az egységes, 40 munkaóra/hét alapján számolt napi illetmény kiszámítása helyett, de mivel erre vonatkozóan jogszabályi előírás nincs, ezért a bíróság jogértelmezése sem jogszabálysértő. Kifogásolta, hogy az alperes kifejezetten nem jelölte meg a fellebbezésben, hogy az elsőfokú ítélet pontosan melyik jogszabályhelyet sérti, illetve melyik az a kúriai határozat, melytől az ítélet jogkérdésben eltér.

A Fővárosi Ítéltábla döntése és annak jogi indokai

[34] Az alperes fellebbezése – az alábbiak szerint – nem alapos.

[35] Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Kp. 108. § (1) bekezdése alapján, a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálta felül. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a felhívott jogszabályi rendelkezések megfelelő alkalmazásával, megalapozott és jogszerű döntést hozott, melynek helytálló indokaival az ítéltábla egyetértett, és a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel a következőket emeli ki.

[36] A másodfokú eljárás terjedelme vizsgálatkor a Fővárosi Ítéltábla figyelembe vette, hogy az alperes egyrészt eljárásjogi jogszabálysértést állított, másrészt alapvetően az ítélet anyagi jogi álláspontjának felülvizsgálatát kérte a másodfokú bíróságtól. A másodfokú eljárás keretét a fellebbezésben megsértették megjelölt jogszabályi rendelkezések és az azokhoz fűzött részletes, adekvát indokolás együttesen adják, amelyekén túl az ítéltábla a Kp. 100.§ (2) bekezdés b) pontja alapján nem vizsgálódhat.

[37] A másodfokú bíróság elsőként a fellebbezésben előadott eljárásjogi kifogásokat vizsgálta. E körben rámutat arra, hogy amint azt az elsőfokú bíróság is helytállóan megállapította, a felperesi kereset elkészettsége tekintetében az ítéltáblai végzés kötőerővel bíró döntésétől eltérni az elsőfokú (és fellebbviteli) eljárásban nem lehetett. Az egységes bírói gyakorlat értelmében a felsőbíróság döntése az elsőfokú bíróságra kötelező (BH.2006.325., KGD2010.64.). Az elsőfokú bíróságra nézve kötelező ítéltáblai végzés megállapította, hogy a felperes határozat ellen előterjesztett keresetlevelére nem a Kp. 134. § (3) bekezdésében meghatározott, az igényérvényesítés alapjául szolgáló körülményről való tudomásszerzéstől számított kilencven napos, hanem a Kp. 130. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 39. § (1) bekezdése szerinti, a határozat közlésétől számított harminc napos keresetindítási határidő vonatkozott, melyet a felperes megtartott. Mindezekre figyelemmel előírta, hogy az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak – amennyiben az eljárás megszüntetésének Kp. 81. §-a szerinti feltételei nem állnak fenn – a határidőben előterjesztett keresetet el kell bírálnia. Az elsőfokú bíróságot a Kp. 110. § (3) bekezdése alapján a Fővárosi Ítéltáblának az új eljárás lefolytatására vonatkozóan adott iránymutatása köti, emiatt a felperes keresetlevelét határidőben benyújtottnak kellett tekintenie, az ezzel ellentétes irányú fellebbezési érvelés, pergátló akadályra hivatkozás megalapozatlan.

[38] A Fővárosi Ítéltábla kiemeli továbbá, hogy a bizonyítékok szabad mérlegelésének a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdésében – és a Kp. 78. § (2) bekezdésében – rögzített elve a tényállás szabad megállapításának a Pp. 263. §-ában meghatározott elvéből következik, és annak legfőbb korlátját a bíróság Pp. 346. § (5) bekezdésében meghatározott indokolási kötelezettsége szabja. Az ítélet indokolásából világosan ki kell tűnnie, hogy a bizonyítékok mérlegelése során melyek voltak azok a körülmények, amelyeket a bíróság irányadónak vett (BH2012. 173.). A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a per megítélése szempontjából releváns tényállást a bizonyítékok okszerű mérlegelésével tárta fel, és a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében (BHGY) közzétett precedensképes döntésének alapulvételével helytálló jogi következtetést vont le akkor, amikor azt a tényállási elemet, hogy alperes nem töltötte le a felperesnél a tanulmányi szerződésben vállalt

időtartamot, olyan súlyos szerződésszegésként értékelte mely megalapozza az alperes megtérítési kötelezettségét. A tényállás megállapítása és a bizonyítékok értékelése körébe nem tartozó minden kifogásolt ítéleti megállapítás az elsőfokú ítélet anyagi jogi álláspontjának felülbírálatához tartozott, amellyel összefüggésben az ítéltábla az alábbiakat emeli ki.

[39] A fellebbezésben foglalt anyagi jogi kifogások tekintetében az ítéltábla utal a Kúria Kf.40267/2021/6. számú precedensképes határozatának elvi tartalmára, mely szerint a kormányzati tisztviselői jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetése önmagában nem eredményezi a tanulmányi szerződés megszűnését. A másodfokú bíróság e kúriai döntésben foglalt azon megállapításoktól maga sem kíván eltérni, hogy a visszafizetési kötelezettség szempontjából nem a tanulmányi szerződés felmondásának és a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésének volt jelentősége, hanem annak, hogy az alperes lényeges szerződésszegést követett el. Az alperes kezdeményezte jogviszonyának megszüntetését, és az is megállapítható, hogy a szerződésben rögzített időtartamot nem töltötte le. A másodfokú bíróság a Kúria fenti döntésében foglaltakkal egyező álláspontja szerint a perbeli tényállás mellett a visszafizetési kötelezettség szempontjából annak sincs jelentősége, hogy a tanulmányi szerződés utóbb felmondásra került-e, tehát az alperesnek a szerződés felmondása elmaradásával kapcsolatban előadott, konkrétumokat nélkülöző érvelése nem foghatott helyt a jelen perben.

[40] Arra helyesen utalt az alperes, hogy egy jogviszony közös megegyezéssel megszüntetésének a kezdeményezése nem értelmezhető szerződésszegésként, ugyanakkor következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a felek közötti jogviszonymegszüntetés önmagában nem eredményezi a tanulmányi szerződés megszüntetését is. Az a körülmény, hogy a munkáltató a közös megegyezéssel történő jogviszonymegszüntetéshez a tanulmányi szerződésben meghatározott idő lejártá előtt hozzájárul, nem jelenti azt, hogy egyúttal a támogatásra vonatkozó igénye érvényesítéséről is lemond.

[41] A Kttv. 82. § (8) bekezdése szerint - egyebek mellett - ha a kormánytisztviselő a meghatározott időtartamot nem tölti le, a munkáltató követelheti a ténylegesen nyújtott támogatásnak megfelelő összeg megtérítését. Az alperes akkor, amikor a jogviszony közös megegyezéssel megszüntetését kezdeményezte, tudta, hogy a szerződésben vállalt időtartamot nem fogja a munkáltatónál ezáltal letölteni, így pedig fizetési kötelezettsége a törvény erejénél fogva fennáll, az alól csak a munkáltató hozzájárulásával mentesülhet. A munkáltató felperes pedig a tanulmányi támogatás címén kifizetett összeg alperes által történő visszafizetésétől nem kívánt eltekinteni, amelyre a fenti jogszabály alapján lehetősége volt. A Kttv. rendelkezéseitől nem lehet eltérni, a felek jogviszonyára a törvény kogens szabályai vonatkoznak. Ugyanakkor a felek a tanulmányi szerződésükben a Kttv. 82.§ (8) bekezdésétől nem tértek el, hiszen a tanulmányi szerződés 4. pontja részletezi, hogy az alperes vállalta, hogy a végzettség megszerzését követően a képzési idővel arányos időn belül, azaz 2021. augusztus 31. napjáig a felperesnél a kormányzati szolgálati jogviszonyát nem szünteti meg lemondással. A 6. pont tartalmazza, hogy bármelyik fél súlyos szerződésszegése esetén a másik fél mentesül a szerződésben vállalt kötelezettség alól, így különösen az alperes mentesül a szerződéses kötelezettsége alól, ha a felperes a 2. pontban vállalt támogatást írásbeli felszólítás ellenére a felszólítás kézhezvételétől számított 30 napon belül – sem

biztosítja, vagy egyéb, a szerződésből eredő lényeges kötelezettségét írásbeli felhívásra – a felhívás kézhezvételétől számított 30 napon belül – nem teljesíti. A felperes pedig az alperes súlyos szerződésszegése esetén mentesül a szerződéses kötelezettsége alól, így különösen akkor, ha az alperes a tanulmányait önhibájából nem folytatja, vagy nem szerzi meg az 1. pontban meghatározott végzettséget a felek által rögzített határidőig, vagy nem tölti le a felperesnél a szerződésben vállalt időtartamot vagy egyéb súlyos szerződésszegést követ el. A 7. pont szerint az alperes súlyos szerződésszegése esetén a felperes a ténylegesen nyújtott támogatás teljes összegét jogosult visszakövetni. Ha azonban az alperes szerződésszegése abban valósul meg, hogy a 4. pontban meghatározott időtartamnak csupán egy részét tölti a felperesnél kormányzati szolgálati jogviszonyban, a megtérítési kötelezettség időarányosan terheli. A felhívott pontok tehát egyértelműen részletezték, hogy a felek az alperes súlyos szerződésszegése körében mit szankcionálnak, az alperes pedig ennek megfelelően tanulmányait önhibájából nem folytatta, nem szerezte meg az 1. pontban meghatározott végzettséget a felek által rögzített határidőig, nem töltötte le a felperesnél a szerződésben vállalt időtartamot.

[42] A Kttv. 82. § (10) bekezdése szerint a tanulmányi szerződést bármelyik fél felmondhatja, ha körülményeiben olyan lényeges változás következett be, amely a tanulmányi szerződésből eredő kötelezettség teljesítését lehetetlenné tenné, vagy annak teljesítése aránytalan sérelemmel járna. Ezen jogszabályhely jelen esetben azonban nem alkalmazható, mivel szerződésszegés esetén a Kttv. hivatkozott 82. § (7) vagy (8) bekezdése az irányadó. Fentiek szerint pedig az alperes szerződésszegése - összhangban a tanulmányi szerződés 6. és 7. pont pontjaival - a (8) bekezdés rendelkezése szerint megállapítható, annak jogkövetkezményével együtt.

[43] A Kttv. 82.§ (10) bekezdésben foglalt felmondás - a törvény indokolása szerint - a szerződésszegéstől független megszüntetés lehetőségét biztosítja mindkét félnek. Ehhez a (11) bekezdés szerinti elszámolás kapcsolódik, míg a kormánytisztviselői szerződésszegéshez (és az emiatti azonnali hatályú felmondáshoz) a Kttv. 82. § (8) bekezdése a visszatérítési kötelezettséget kapcsolja jogkövetkezményként. Minderre tekintettel az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást, amikor az alperest az elsőfokú ítéletben foglaltak szerint - a keresetnek részben helyt adva - az ott meghatározott összeg visszafizetésére kötelezte. A másodfokú bíróság rögzíti továbbá, hogy az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság döntését az összecszerűség tekintetében megsértett jogszabály és adekvát indokolás együttes megjelölésével nem vitatta, ezért e tekintetben az ítéltáblának nem kellett állást foglalnia.

[44] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 109. § (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

[45] Az ítéltábla a Kp. 99. § (3) bekezdése értelmében a 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó, Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pereszes alperest a felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére, amelynek mértékét a Pp. 81. § (1)-(2) és (5) bekezdéseire, 82. § (3) bekezdésére, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségéről szóló 17/2024. (XII.9.) IM

rendelet 2. § (1) bekezdésére figyelemmel a felszámítással egyezően állapította meg, mivel a felszámított összeget az ügy bonyolultságára, a felperesi ellenkérelem elkészítésének munka- és időigényére, valamint a fellebbezési tárgyalás időtartamára tekintettel a kifejtett kamarai jogtanácsosi tevékenységgel arányban állónak találta.

[46] Figyelemmel az alperes munkavállalói költségkedvezményére, a fellebbezési eljárási illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[47] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) beaz kezdsében foglalt rendelkezés zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2026. április 30.

dr. Drávecz Margit Gyöngyvér
Ágota

a tanács elnöke

dr. Tóth László

előadó bíró

dr. Stumpf-Rádai

bíró